Valtioneuvoston selonteko valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2021-2032

Rahoitukseen sekä budjettitalouteen liittyvät kysymykset

Pyöräliitto kiittää mahdollisuudesta lausua valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta.

Pyöräliitto on tyytyväinen että pyöräliikenne näkyy suunnitelman rahoitusosiossa mm. **kävelyn ja pyöräilyn investointiavustusten** muodossa. Nostetulla rahoituksella on viime ja tänä vuonna saatu aikaan kymmeniä hankkeita kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamiseksi ympäri Suomen. Lisäksi ohjelmassa jatketaan **valtion verkolla olevan kävelyn ja pyöräliikenteen infran parantamista**, mistä on syytä myös antaa kiitosta.

Pyöräliitto kuitenkin huomauttaa, että ohjelmassa näihin toimenpiteisiin yhteensä varattu rahoitus on varsin pieni. Pyöräliiton viime vuoden keväällä kunnille tekemän kyselyn mukaan kävelyn ja pyöräliikenteen investointitarve on todella suuri, ja suunnitelman rahoitus ei riitä vastaamaan siihen. Suunnitelman mukainen valtionrahoitus vuosina 2022 - 2024 on yhteensä vain 13,5 miljoonaa euroa (3,5 + 10 miljoonaa). Tämä vastaa esimerkiksi vuonna 2023 vain 2,4 prosenttia väylien kehittämisen rahoituksesta. Vuodesta 2025 eteenpäin tilanne paranee kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman rahoituksen noustessa 30 miljoonaan vuodessa. Mutta tällöinkin yhteenlaskettu rahoitus on vain 6,7 % väylien kehittämisen rahoituksesta. YK suosittaa kävelyn ja pyöräilyn rahoitusosuudeksi 20 %. Pyöräliitto pitääkin tärkeänä että rahoitus nostetaan yhteensä vähintään 100 miljoonaan euroon vuodessa.

Traficomin fossiilittoman liikenteen tiekarttaa varten tekemän vaikuttavuusarvioinnin mukaan kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman **rahoituksen nosto 100 miljoonaan euroon vuodessa olisi kansantaloudellisesti erittäin kannattavaa.** Traficomin mukaan vastinrahoituksen kanssa yhteensä 200 miljoonan euron investoinneilla saavutetaan 1 400 miljoonan euron hyödyt, sillä ihmisten siirtyminen moottoriajoneuvoista aktiiviseen liikkumiseen parantaa kansanterveyttä ja ilmanlaatua, vähentää polttoaineen kulutusta sekä liikenteen meluhaittoja. Samalla pyörätoimialan työpaikat lisääntyvät ja ilmastopäästöt vähenevät.

Pyöräliitto pahoittelee että **liikkumisen ohjauksen rahoitus** nousee suunnitelman mukaisesti vasta vuonna 2025 nykyisestä 0,6 miljoonasta 2,5 miljoonaan euroon. Liikkumisen ohjauksen rahoituksella on saatu aikaan monia hyviä hankkeita, joilla on merkittävää vaikutusta ihmisten liikkumiseen.

Pyöräliitto kiittää suunnitelmaa siitä, että **liityntäpysäköinnin rahoituksessa kiinnitetään erityistä huomiota pyöräpysäköintiin**. Tämäkin rahoitus olisi kuitenkin hyvä aloittaa aikaisemmin kuin nyt on suunniteltu. Pyöräliitto pitää lisäksi tärkeänä että pyöräliikenteen liityntäpysäköinnin parantamista tehdään kaikilla keskeisillä joukkoliikenteen asemilla.

Suunnitelmasta puuttuu tutkimusrahoitus erilaisten katuinfran ratkaisujen vaikutuksesta turvallisuuteen ja pyöräliikenteen sujuvuuteen. Kunnat pitäisi sitouttaa tutkimuksissa löydettyjen parhaiden ratkaisujen käyttöön lisäämällä parhaiden ratkaisujen käyttö osaksi valtion tukien ehtoja. Tämän voisi sisällyttää osaksi suunnitelmasta puuttuvaan jalankulun ja pyöräliikenteen tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoitukseen, johon Pyöräliitto esittää 0,5 miljoonan euron vuotuista rahoitusta.

Pyörämatkailu mainitaan suunnitelmassa vain yhdessä kohden, henkilöliikenteen palvelujen ostoissa VR:ltä. On syytä olla tyytyväinen että hankinnassa otetaan pyörämatkailu huomioon. VR onkin jo lisäämässä ja parantamassa palveluitaan pyöräilijöille. Tästä on esimerkkinä yöjunien uudet matkatavaravaunut, joissa on useita paikkoja pyörille. Pyöräliitto toivoo että vastaavat vaunut tulevat myös päiväliikenteeseen ja että muutenkin kaikkien junatyyppien palveluiden parantaminen jatkuu. Valtion ostoilla on tässä varmasti merkittävä rooli. Esimerkkinä kehittämistarpeesta on se, että tällä hetkellä Pendolinoista puuttuvat pyöräpaikat kokonaan.

Pyörämatkailun kehittämisessä on kyse kuitenkin muustakin kuin junien palveluiden parantamisesta. Pyöräliitto pitääkin tärkeänä että pyörämatkailun kehittämiseen budjetoitaisiin vuosittain vähintään 0,3 miljoonaa euroa. Tätä rahoitusta voisi käyttää mm. reittien suunnittelemiseen ja opastuksen laatimiseen reiteille. Parhaillaan on meneillään valtakunnallisen pyöräliikenteen verkon suunnittelu ja tämä tulee vaatimaan lisäpanostuksia erityisesti opastukseen pitkälle tulevaisuuteen. Lisäksi Pyörämatkailukeskus on reitittämässä Suomessa kulkevia eurooppalaisia Eurovelo-reittejä ja niiden merkitseminen maastoon vaatii rahoitusta. Pyörämatkailussa on suuri käyttämätön potentiaali ja sillä voi olla merkittävä vaikutus erityisesti maaseudun matkailuyrityksille. Jotta tämä potentiaali saadaan hyödynnettyä, reittien tulee olla hyvin merkittyjä ja niistä etukäteen saatavan tiedon on oltava riittävää ja luotettavaa.

Pyöräliitto kiittää suunnitelmaa siitä että siinä mainitaan **kuntien omien kävelyn ja pyöräliikenteen edistämisohjelmien laatiminen**. Pyöräliitto pitää tärkeänä että näiden suunnitelmien laatimiseen budjetoitaisiin 0,5 miljoonan euron vuosittainen rahoitus. Tämä kannustaisi laatimaan suunnitelmia ja tekisi näin kävelyn ja pyöräliikenteen kehittämisestä suunnitelmallisempaa kunnissa.

Lisätiedot:

Vellu Taskila, toiminnanjohtaja

044 238 5384

vellu.taskila@pyoraliitto.fi